

Geográfus Hírlevél 43.

Következő szám várható megjelenése: 2016. december közepe
Hírzárás: 2016. december eleje

Szeged, 2016. október 3.

TARTALOM

Kevei Ferencné 75 éves (<i>Mezősi Gábor, Szeged</i>).....	3
Hevesi Attila köszöntése (<i>Horváth Gergely, Budapest</i>).....	4
TANULMÁNY	
A Bethlen-kormány balneológiai törvénye (<i>Hollósi Gábor, Budapest – Debrecen</i>).....	6
A földrajzoktatás helyzete és lehetőségei a Nyíregyházi Egyetemen (<i>Frisnyák Sándor, Nyíregyháza – Isaszeg, Kókai Sándor, Nyíregyháza</i>).....	9
KONFERENCIA-BESZÁMOLÓ	
Térinformatikai konferencia és szakkiállítás a Debreceni Egyetemen 2016. május 26–27-én (<i>Lóki József, Debrecen</i>).....	14
Beszámoló a VIII. Magyar Földrajzi Konferenciáról (<i>Tóth Antal, Eger</i>).....	15
KONFERENCIA-FELHÍVÁS	
XVIII-ik Székelyföldi Geológus Találkozó, Kovászna, 2016. október 27–30.	16
TUDOMÁNYOS ÉS OKTATÁSI ESEMÉNYEK	17

Kevei Ferencné 75 éves

Gratulálok Babának az SZTE földtudományi intézetének dolgozói nevében ezen az évfordulón. Egy nehéz úton teljesített hosszabb szakasról van szó, de küzdelmes, több mint 20000 munkával töltött nap van mögötte. Örömmel állapíthatjuk meg, hogy bárcsak bármelyikünk is ilyen friss lenne szellemileg és fizikailag, mint ő. Nekem nem nehéz Babáról szólni, mert mintegy 40 éve szoros szakmai kapocs köt össze minket, de már azt megelőzően is éveken át közösen dolgoztunk Wagner professzor bükki mikroklíma mérésein (ő ifjú kutatóként és pedig érdeklődő, de dolgozó serdülőként). Azt gondolom ezek a szabályozott, mostoha munkafeltételek (pl. sátorbeli egy hónap, minden harmadik 6 órában munka) nemcsak a küzdelmekhez segítették őt, de szakmai fejlődésében is máig ható nyomot hagytak. Az élete a családhoz, az egyetemhez kötődik máig, minden szállal. Végigjárta az egyetem akkor igen nehezen induló oktatási előre lépéseit.

Jakucs prof vezetésével természetes volt a karsztos téma vitele és fejlesztése, ami a fő kutatási témája ma is, ebből készítette kandidátusi majd akadémiai doktori értekezését, és ez helyet kapott számos könyvének törzsanyagában is. Vagy a magyar és idegen nyelvű kötetek egésze is ezt a témát boncolja. Ebben a témakörben jelentős és elismert tudományos eredményeket ért el, amit nemzetközi szinten igen jól fogadtak, sokáig az egyetlen IGU kommissziós magyar (rendes)tag volt ebben a nemzetközi testületben. Magas szintű szakmai munkáját a Széchenyi Professzori ösztöndíj, illetve a Kadić Ottokár-érem hitelesítette.

A kezdeti időkről az maradt meg emlékként bennem, hogy a 80-as évek elején, amikor három évente mehettünk szerény pénzzel külföldre, összeütköztem vele a svájci Brig település olcsóbb kempingjében a zuhanyzóba menet. Ez a nem megbeszél, nem egyeztetett találkozó eléggé emlékezetes volt, legalábbis azt mutatta, hogy a gondolataink és szándékaink olykor nem jártak messze egymástól. Erre a hasonló gondolatmenetre volt szükség a 90-es évek elején is, amikor a forró nyári napokon dinnye mellett (sok héten át sok dinnye mellett) állítottuk össze a professzionális geográfus szak tervezetét (és vittük végig az akkori akkreditációs folyamaton). Nagy reményekkel, de végeredményben a remélnél kisebb hatással. Ebben az időben a Természeti Földrajzi Tanszék oktatója volt, és a 90-es évek közepétől vette át az Éghajlattani és Tájföldrajzi Tanszék vezetését, ahol nemcsak új követelményrendszert honosított meg, de munkája a kollégák jó szakmai eredményességében is kifejeződött. Az egész egyetemi képzés-kutatás hatékony és mintaértékű támogatójaként méltán kapta meg az egyetem legrangosabb kitüntetését, a Pro Universitas-t.

Nagyon sok sikeres pályafutást teljesítő hallgató munkáját segítette, ezért is kapott mestertanári elismerést. Hallgatóiból ma Mucsi László az SZTE TTIK dékánjaként, Farsang Andrea pedig az SZTE TTIK dékán-helyetteseként dolgozik. A majd tucatnyi PhD-s hallgatója (köztük aranygyűrűs doktor) többnyire oktató-kutatóként dolgozik különböző intézményekben.

A munkája során sok vezetői, koordinátori beosztást töltött be a Földtudományi Tanszékcsoporttól a tanszéki, kari, egyetemi szakmai bizottságok rendkívül hosszú soráig. A szervezőmunkája ilyen jellegű elismeréseként a felsőoktatásért kapott érdemkeresztet vehette át. Persze nagyon aktív munkát folytatott a Földrajzi Társaságban (Lóczy-érem birtokosa), vagy az MTA földrajzi testületeiben Szegedi Akadémiai Bizottságban is.

Azt elmondani is sok, mi minden lenne még érdemes kiemelésre eddigi pályafutásával kapcsolatban. Azt azonban tudom nagyon fontosnak tarja, hogy angliai kutatóintézeteknél dolgozó gyermekei rendkívül sikeres pályán állnak, és csak azt kívánhatom Babának, hogy szerettei körében tudjon minél több időt eltölteni, de szerényen mondom, hogy mi is ebbe a körbe tartozónak érezzük magunkat.

Mezősi Gábor, Szeged

Hevesi Attila köszöntése

Minél idősebb az ember, annál inkább úgy érzi, hogy az idő felgyorsul, az évek mintha gyorsabban szaladnának, mint korábban. És valóban, mintha csak „tegnap” lett volna, amikor Miskolcon – akkor oly tekintélyesnek tűnő – betöltött 70. évét ünnepeltük, és máris itt a következő évforduló, a 75. születésnap.

Életéről, munkásságáról korábbi köszöntők már részletesen beszámoltak. Ezek ismétlése talán felesleges lenne, kivéve azt, amit egész pályafutása kapcsán mindenképpen és legfőbbképpen ki kell emelni: HEVESI ATTILA elsősorban tanár. Nem mintha ez lebecsülése lenne kutatói – elsősorban karsztkutatói – tevékenységének, amiben szintén kitűnő eredményeket ért el, de akik közelről ismerik, azok tudják, hogy a tudás, az ismeretek átadása életének fő célja és egyik fő öröme. Jól ismert, hogy középiskolai tanítványai közül milyen sokan lettek maguk is földtudósok, és nemcsak földrajzosok, hanem geológusok, geofizikusok, térképészek is. A köz- és felsőoktatásban eltöltött tanári évei során minden tanítványa érezhette, hogy milyen kiváló tanítási képességgel rendelkezik, és a magyar földrajzi szakma a mai napig bánhatja, hogy évtizedeken át csak epizód szerepeket kapott a földrajztanár szakos egyetemi hallgatók módszertani felkészítésében. Persze ne tagadjuk – és remélhetőleg ezt senki sem tekinti ünneprontásnak –, hogy szókimondása, a fennálló rendszerrel való szembenállása és elveihez való, időnként bármiféle megegyezést igencsak megnehezítő ragaszkodása is szerepet játszott mellőzésében.

E sorok írója talán legszívesebben arra az időszakra emlékezik, amikor Miskolcon egy elvetélt egyetemalapítási kísérlet keretében – az Ünnepelt meghívására – maga is részt vehetett egy új földrajzi képzés megindításában és első néhány évének oktatási feladataiban, így közelről láthatta a szervezés hősies munkáját. Szinte hihetetlen, milyen elkötelezettséggel, lelkesedéssel és örömmel látott hozzá a feladat megoldásához. A volt pártbizottsági épület rövid idő alatt földrajzi műhellyé formálódott, és az általa oktatott hallgatók túlnyomó többségének tudásszintje semmivel sem maradt el az egyetemek és tanárképző főiskolák hallgatóiétól – csak hát aztán jött a nagy pofon, kiderült, hogy a képzések soha nem lesznek akkreditálva... De nem adta fel, addig harcolt, míg sikerült elérnie, hogy az „igazi” miskolci – akkor még Nehéziparinak nevezett – egyetemre átmentse a képzést és legalább a tehetségesebb hallgatókat. Ma már természetes, hogy nagy egyetemeink sorában Miskolcon is van földrajzos képzés; ennek létrejöttében persze más kitűnő kollégák is jelentős szerepet játszottak, de azért nyugodtan kijelenthetjük: HEVESI ATTILA nélkül talán még ma is fehér folt lenne az egykori iparváros a magyar felsőfokú földrajzoktatás térképén.

Sokoldalú munkásságának számos részletét lehetne még dicsérettel említeni; ebből itt és most két részterületet érdemes és szükséges még feltétlenül kiemelni.

Az egyik a földrajztudomány történetének kutatása. A tudománytörténet – legyünk őszinték – szakmánk egyik igen mostohán kezelt, és az impakt faktorok és a publikációk hajhászásának bővületében élők körében meglehetősen le is nézett területe. Ő azonban nem így gondolkozott, és – nem kevés időt áldozva az írásos és egyéb történeti források felkutatására – számos egykori, a geográfia és rokontudományai terén maradandót alkotó személyiség munkáját tárta fel, és ismertette különböző kiadványokban megjelent közleményeiben a szakmai közvéleménnyel. Nagy kár, hogy ennek csak egy rövid összefoglalása jelent meg a Pannon Enciklopédia Magyarország földjével foglalkozó kötetében, és az igazi nagy, összegző tudománytörténeti munka megírása még várat magára.

A másik kiemelendő terület az a hősies és sokak által idegenkedéssel fogadott küzdelem, amit a magyar szaknyelv megőrzése, illetve a szaknyelv magyarítása érdekében folytat évtizedek óta. Ha valahol úgy érezheti, hogy veszett fejsze nyelét fogta, akkor ez a terület biztos azok közé tartozik – elég csak kinyitni egy mai fiatal kutató doktori értekezését, vagy más közleményét,

hogy már egy oldal elolvasása után visszarettenjünk az idegen szavak hemzsegésétől. (Persze ez nemcsak a kutatókra igaz, hanem egész közéletünkre, erre számtalan példa felhozható; közülük talán említsünk meg egy – tudományunk szempontjából is jelentős – esetet, mégpedig azt, hogy manapság, amikor éghajlatunk változása súlyos megoldandó kérdések egész sorát veti fel, és ez szerencsére mindinkább megjelenik a közgondolkodásban is, a változás tárgyát képező fogalom szép magyar „éghajlat” szavát nyugodtan kikísérhetjük a temetőbe és sírjára egy keresztet állíthatunk, hiszen „éghajlat” már nincs, csak „klíma”). De visszatérve a tudományos szaknyelvre, igyekezett régebbi szép szakkifejezéseket is visszahozni a köztudatba (pl. a 'paleomágnesség' helyett 'hajdandelejesség'), sajnos nem sok sikerrel. A számára kedves felszínalaktan terén is következetesen ragaszkodott a régi magyar nyelv alakokhoz, illetve próbálta a nemzetközi szakszavakat magyar kifejezésekkel felváltani. Nyilvánvaló, hogy senkinek sem könnyű a már rögzült nyelvi fordulatokat kevésbé megszokottakkal helyettesíteni, ennek ellenére kár, hogy javaslatainak nagy része süket fülekre talált. Még nagyobb kár, hogy ennek az apostoli munkának a fiatalok körében nem látszik követője...

E rövid köszöntés zárásaként mi mást is kívánhatunk HEVESI ATTILÁNAK, mint hogy Isten éltesse még sokáig jó erőben és egészségben, továbbra is oktassa tudományunk minden csínját-bínját a miskolci hallgatóknak, és sikeresen folytassa és összegezzen megkezdett kutatásait!

Horváth Gergely, Budapest

A Bethlen-kormány balneológiai törvénye*

Magyarország vizekben gazdag ország volt mindig, így aligha meglepő, hogy a közegészségügy rendezéséről szóló 1876. évi XIV. törvénycikk már szabályozta a gyógyfürdőügyünket is. E törvény azonban a századfordulóra túlhaladottá vált, Széll Kálmán miniszterelnökiáiba próbáltameg keresztülvinni a módosítását. A trianoni békekötés hamarosan teljesen új helyzetet teremtett, írásunkban a Horthy-kori szabályozású céljait és alapelveit a gyógyfürdőkről, az éghajlati gyógyintézetekről, a gyógyhelyekről, az üdülőhelyekről és az ásvány- és gyógyvízforrásokról szóló 1929. évi XVI. törvénycikk és indoklása alapján mutatjuk be.

Az Osztrák–Magyar Monarchia magyarországi területén 224 gyógyfürdő volt 1913-ban, a trianoni békekötést követően ebből – egy 1926-os adat szerint – mindössze hatvanhárom maradt. Gyógyfürdőink, éghajlati gyógyintézetek és üdülőhelyeink közül azokat veszítettük el, ahová az idegenforgalmunk túlnyomó része irányult a háborút megelőzően. Elvették világfürdőinket. Ráadásul a háború előtt, a későbbi Magyarország területén a külföldi fürdővendégek száma fokozatosan csökkent, egyrészt fürdőügyünk fejletlensége, másrészt fürdőink drágasága következtében. Trianon után megcsappant az ásványvízkivitelünk is, egyedül keserűvízexportunk maradt jelentős (1927-ben 30.583 mázsa), ezzel szemben más ásványvizek behozatala fokozatosan kezdett nőni.

Artézi fúrások az Alföldön

A Bethlen-kormány felismerte: az ország fizetési mérlegét tekintve kiemelkedő jelentőségű a hazai idegenforgalom fejlesztése. A megmaradt ásványvizeink kellő kihasználása mellett hatásos gyógyfürdőfejlesztés alapja vethető meg. Az akkoriban végzett artézi fúrások reményt nyújtottak arra, hogy az Alföld mélyén rejtőző természeti kincsekkel jelentősen gyarapodni fog ásvány- és gyógyvizeink száma. Hajdúszoboszlón is hévizet találtak. Alig volt olyan külföldi ásványvíz, amit hazai ásványvízzel pótolni nem lehetett, csakhogy ásványvizeink jelentős része akkoriban még csak helyi használatra szolgált vagy kihasználatlanul folyt el.

Sokkal szomorúbb képet mutatott éghajlati gyógyhelyeink száma: huszonnyolc magaslati gyógyhelyünk közül csupán kettő maradt a trianoni Magyarországon. E szubalpin éghajlatú (tengerszint felett 400–1000 méterre fekvő) és külföldi vendégforgalommal rendelkező helyek egyike Lillafüred, a másik a Budapest területén fekvő Svábhegy volt, ezenkívül még Mátrafüredben láttak fejlesztési lehetőséget a törvényhozók. Igen nagy jelentőséget tulajdonítottak ezek gyógyhellyé fejlesztésének, mivel a férőhelyek hiánya külföldi éghajlati gyógyhelyek látogatására kényszerítette a vendégeket.

Nyerészkedő intézmények – egészségügyi intézmények

Az intézményfejlesztést különösen a tőkehiány hátráltatta, a korabeli közfelfogás ugyanis a fürdő-, gyógy- és ásványvízüzemeket elsősorban nyerészkedő magánvállalkozásoknak, és nem egészségügyi intézményeknek tartotta. Kisajátítási jog hiányában a környező földbirtokosok kihasználták e vállalatok kényszerhelyzetét, aránytalanul magas vételárat követeltek vagy haszonrészesedést, vagy megakadályozták a legegységesebb közművek (csatornázás, világítás)

*A tanulmány megjelent az *Élet és Tudomány* LXXI. évfolyam 35. számában (2016. augusztus 26.) 1097-1099. old.

kiépítését. Területükre a fürdővendégeket nem engedték be, így azok a fürdőépületbe szorultak, és mivel a kívánatos üdülést nem találták meg (például az orvos által előírt egészségügyi sétákat nem tehették meg), inkább külföldi intézményeket kerestek fel. Különösen a Balaton mellett volt probléma, hogy a községek bevételeinek legnagyobb részét a fürdővendégek, illetve az üdülők által lakott épületek (villatulajdonosok) adója szolgáltatta. Ebből azonban a különálló nyaralótelepnek semmit sem juttattak, azt a község belterületén például a közvilágítás kiépítésére fordította. A csekély befogadóképességű intézmények képtelenek voltak nagyobb idegenfogalmat lebonyolítani a fürdőidény rövid tartama alatt, a téli idény bevezetéséhez viszont csarnokok, télikertek építése elengedhetetlen lett volna. Tőkeszegénységük miatt ásvány- és gyógyvízüzemeink is képtelenek voltak a forrást foglalni, illetve nem tudták a víz kitermeléséhez szükséges berendezéseket sem beszerezni.

A szemlélet megváltoztatása

A szemléletváltást az 1929. évi XVI. törvénycikk hozta. Ennek új, gyógyvízzel vagy forrástermékkel gyógyító gyógyfürdők, folyó vagy tóvizet gyógyításra használó vízgyógyintézetek, éghajlati tényezők (légnomás, levegő tisztasága és víztartalma, általános hőmérséklet, légáramlatok, fénybehatás) igénybevételeivel gyógyító éghajlati gyógyintézetek, továbbá új, az egészség megelőző védelmét szolgáló, az év nagy részét zárt helyen töltő városi lakosok tiszta levegőn való pihenését biztosító üdülőhelyek létesítése, illetve a meglévő intézmények befogadóképességének a növelése volt a célja. Hasonló volt az ásvány- és gyógyvizek tekintetében is a szempontja. A gyógyfürdőknél és gyógyintézeteknél gyógyító eszközöket használó orvost kellett alkalmazni, az intézményeket csak a népjóléti és munkaügyi miniszter engedélyével lehetett megnyitni. A miniszternek az Országos Forrás- és Fürdőügyi Bizottság volt az indítványozó és véleményező szerve.

A törvény közigazgatási szervet adott a környező településnek, azaz gyógyhelyet lehetett létesíteni a minisztertanács engedélyével. A gyógyhely a gyógyfürdőből (éghajlati gyógyintézetből) és a környező területből állt, tehát akár több szomszédos község területe is részben vagy egészben a részévé vált. A gyógyhelyen hatósági biztos működött, aki a közegészségügy, a közrend, a közcsend, a közérkölciség és a közbiztonság felett őrködött. Felügyelte azt is, hogy az indokolt mértéket ne haladják meg a lakás, az ételmezés és az egyéb szükségleti cikkek árai. Gyógyhelyen gyógyhelyi hivatalos orvost jelöltek ki. A gyógyhely ügyeinek intézésére gyógyhelyi bizottságot kellett alakítani, amely képviselte a gyógyhely érdekeit, illetve beszédte és felhasználta a jövedelmeit. Bizonyos feltételek mellett a helybeli fürdőegyesület is elláthatta a bizottság feladatait. A gyógyhellyé nyilvánítás legfontosabb következménye az volt, hogy gyógyhelyi díjat lehetett szedni, a községi pótdadó 30–50%-át pedig a gyógyhelyi bizottságnak közegészségi, útépitési és fenntartási, világítási, köztisztasági, szépítési célokra ki kellett fizetni. Új gyógyfürdők, éghajlati gyógyintézetek, ásványvíz- és gyógyvízforrások üzembe helyezésére pedig a vállalkozónak húsz évre adómentességet lehetett adni. Ha a gyógyhely közérdekű (vízvezetési, csatornázási, talajvíz-elvezetési, világítási, partrendező, parkozási és fürdőház-építési) munkáinak elvégzését a gyógyhely jövedelme (gyógyhelyi díj- és községi pótdadó-részesedés) nem fedezte, akkor a gyógyhelyen lévő ingatlanok tulajdonosaiból – már akkor is, ha csak a többségük kívánta – érdekeltségi körjöhetett létre. A kereskedelemügyi miniszternek posta- és távíróállomásokkal kellett ellátnia a gyógyhelyeket.

A védőövek

A gyógyhely védelmében a törvény belső és külső védőöv megállapítására adott lehetőséget. A belső védőövnök az volt a célja, hogy mezőgazdasági, ipari vagy kereskedelmi üzem a gyógyhelylátogatók gyógyulási feltételeit, nyugalmát ne zavarja. Ugyanis sok gyógyfürdő (éghajlati gyógyintézet) működését bénította meg, hogy közelében istállógazdaságot helyeztek el. Ekkortól viszont a belső védőöv területén üzem csak akkor működhetett, ha azt a hatóság engedélyezte. A külső védőöv határain belül a gazdasági művelési módot megváltoztatni nem lehetett, vagy épp ellenkezőleg: szükség esetén meg kellett változtatni a gyógyfürdő (éghajlati gyógyintézet) érdekében. Például halastavak létesítése a szúnyoginvázió miatt elriasztotta volna a vendégeket. Különösen a Balaton-part somogyi részének fürdőinél volt probléma az ivóvízellátás mellett a környező árnyas erdők hiánya. Így a törvény az alföldi erdő telepítéséről és a fásításokról szóló 1923. évi XIX. törvénycikket rendelte alkalmazni, úgy, hogy mind a külső, mind a belső védőöv területén a silány legelőket vagy egyéb gyenge termőerejű területeket és a vízmosásokat be kellett erdősíteni. Az orvosi rendeletre előírt séták céljára pedig a külső védőöv területén gyalogutakat kellett kihasítani.

A mesterséges ásványvizek tilalma

Az ásványvizeket a rendes víztől eltérő vegyi összetételük, fizikai tulajdonságaik (hőmérséklet, nyomás, felhajtó erő) és geológiai eredetük különböztetik meg, közülük a gyógyító erővel rendelkezők a gyógyvizek. A törvény az ásványvíz és a gyógyvíz elnevezés használatát és e vizek forgalomba hozatalát a népjóléti és munkaügyi miniszter engedélyéhez kötötte, mesterséges ásványvíz készítését és forgalomba hozatalát pedig nem (illetve csak az ilyen üzemek felszámolásáig) engedte meg. Az ásványvíz nem vált mesterségesé, ha szénssavval telítették vagy a színesedés elkerülése végett vastalanítva lett, e tényeket azonban a palackokon jelölni kellett. Az ásvány- és gyógyvízforrás védelmére forrásvédterületet lehetett megállapítani, ahol ásást és fúrást csak a bányahatóság engedélyével lehetett kezdeni. Ugyanígy, ahogy új gyógyfürdő létesítése érdekében ingatlanokat lehetett kisajátítani, kisajátítható volt az az ásvány- és gyógyvízforrás is, amelynek vizét felhasználás nélkül engedték elfolyjni. Aki pedig a törvény rendelkezéseit súlyosabban megsértette, vétséget követett el, és három hónapig terjedhető fogház volt a büntetése. A törvény büntette többek között azt is, aki az ásványvíz vagy gyógyvíz forrásába tisztátlan vagy egyéb undort keltő tárgyat akár csak megkísérelt beletenni.

A kerettörvény

Az 1929. évi XVI. törvénycikk csak alapelveket rögzített az általa szabályozott intézmények sokfélesége miatt, elfogadását követően számos miniszteri rendelet tette közzé a részletszabályokat. A törvény úttörő volt a tekintetben, hogy a magyar fürdő- és ásványvízügyet közegészségügyi kérdésként kezelte, így a célhoz anyagi eszközöket is rendelt. A Bethlen-kormány helyesen értette meg az idegenfogalom jelentőségét, adóssága maradt viszont egy átfogó turisztikai törvény. Ne feledjük, hogy akkoriban Szentendre, Leányfalu, Visegrád erdői még a látogatók előtt el voltak zárva, pedig a természetjárás jól beilleszthető a preventív egészségügyi védelem eszközeinek sorába.

A földrajzoktatás helyzete és lehetőségei a Nyíregyházi Egyetemen

I. Előzmények

A nyíregyházi földrajztanárképzés 1964-ben levelező oktatással indult, és ekkor még nem kapcsolódott össze a nappali képzéssel, azonban három évvel később nappali tagozaton is megkezdődött a földrajz szakos tanárjelöltek oktatása. A Földrajz tanszék oktatói – kezdetektől fogva – arra törekedtek, hogy olyan földrajz szakos tanárokat képezzenek, akik korszerű geográfiai, pedagógiai és módszertani ismeretekkel rendelkeznek, képesek az elméleti ismeretek gyakorlati alkalmazására és a folyamatos megújulásra. A Földrajz tanszék fejlesztése Frisnyák Sándor vezetésével tervszerűen, az oktatás szellemi és tárgyi feltételeinek megteremtésével történt. Az 1960-es évek végétől gyakorlatilag évente bővült az oktatók száma (pl. 1968: Frisnyák Sándor, 1969: Kormány Gyula, 1970: Kuknyó János és Süli-Zakar István, 1973: Balogh Béla András és Gööz Lajos, 1974: Hanusz Árpád, 1975: Boros László stb.), amely az oktatási színvonal növekedése mellett igazi szellemi-kutatási műhely kialakulását is eredményezte. Az 1970-es évek közepétől a tanszéken hét-nyolc főállású tanár és 1995-ig egy-két meghívott egyetemi oktató tanított.

Az 1970-es években a kétszer is átdolgozott tanterv és oktatási program a tananyagcsökkentés és az integráció szellemében készült, de időtállóan bizonyult. A hallgatók

részére a csillagászati földrajz, az általános természeti földrajz, a geológiai alapismeretek, az ásvány- és kőzet-tan, a vetület- és térképtan, az általános és ágazatai gazdasági földrajz (ezen belül a népesség és településföldrajz), a kontinensek regionális földrajza, Magyarország természet- és gazdaságföldrajza és a földrajztanítás módszertana képezte a kötelező tananyagot.

A világrészek természet- és gazdaságföldrajzát egy stúdi-

um keretében tanítottuk, s ez hasznosnak bizonyult a komplex regionális földrajzi szemlélet formálásában. Az 1984-ben életbe lépő reform tanterv alapján – a kötelező stúdiumok mellett – a választható tantárgyak is megjelentek (pl. Magyarország történeti földrajza, Falu- és megyeföldrajz, a Földrajztudomány és -oktatás története stb.)

Az 1989-es *tanterv modernizálásában a nyugati tantervi struktúrák bizonyos elemeinek átvétele mellett megőriztük a magyar felsőoktatási tradíciókat, a tananyagban a nemzeti jelleget.* Bevezettük a számítástechnikai és földrajzi információs rendszerek oktatását és Magyarország történeti földrajzát is.

A Frisnyák Sándor által alapított és vezetett nyíregyházi történeti földrajzi műhely a magyar honfoglalás 1100. és az államalapítás 1000. évfordulója alkalmából 1995-től 2004-ig nemzetközi konferencia-sorozatot rendezett a Kárpát-medence és az egyes régiók (Felvidék, Alföld, Erdély, Dunántúl és a Kisalföld, Kárpátalja, Délvidék stb.) történeti földrajza témaköréből, és az elhangzott előadások anyagát önálló monográfiákban jelentette meg.

Az 1989-es tantervünket az 1990-es években többször módosítottuk. Az 1990-es évek végétől a képzési struktúra megváltozása és a feladatbővülés újabb oktatók alkalmazását tette szükségessé, elősegítve az intézeti oktatómunkát, a gyakorlati képzés szervezését és a megyei turizmusfejlesztést szolgáló kutatások fellendülését. Az informatikai és számítástechnikai eszközök beszerzésével és folyamatos korszerűsítésével alapvetően megváltoztak az oktatás és a tudományos alkotómunka

feltételei. A *tanszéki profilváltás – az idegenforgalmiszakemberképzés indítása – új tanterv kimunkálását és módosítását is szükségessé tette, amelynek eredményeit a 2006-ban a bolognai kétszintű képzési rendszerre való áttéréskor is megőriztük.*

II. A földrajzoktatás elmúlt évtizede (2006-2015)

A kétszintű képzés első lépéseként a földrajz alapszak (Földrajz BSc) tantárgyait és mintatantervét dolgoztuk ki, ezzel párhuzamosan a földrajz tanári mesterképzés oktatási feltételeit is megteremtettük. A diszciplináris mesterképzések bevezetésére a Nyíregyházi Főiskolán sem kerülhetett sor, azonban a tanári mesterszak (Földrajz MSc) sikeresnek bizonyult. A Turizmus és Földrajztudományi Intézetté bővült Földrajz tanszék negyven éves – országosan is elismert – oktatási-kutatási eredményei és tapasztalatai beértek, egyetemi végzettséget tanúsító diplomát adhattunk ki hallgatóinknak. Az átalakulás szervezeti elemeit tekintve meghatározó volt, hogy *a Földrajz tanszék 2006-ban Turizmus és Földrajztudományi Intézetté alakult, ezen belül Turizmus Tanszéket és Földrajz Tanszéket hoztunk létre.* Természetesen ez nem jelentett teljes profilváltást, hiszen megmaradt a geográfia iránti elkötelezettség is. Az „intézetté válás” több tényező (pl. a fiatal kollégák közül egyre többen kapcsolódtak be a turisztikai kutatásokba, a régióban nem volt turisztikai képzőhely stb.) együttes eredményeként következett be. Az akkori turisztikai konjunktúra ismeretében szeretett volna a Nyíregyházi Főiskola egyik kollégiumi épületében kialakítandó szállót tanszállóként működtetni és olyan idegenforgalmi képzést folytatni, ahol a határon túli területek lelendő szakembereit is képezni tudják. Egy igazi *regionális turisztikai tudásközpont* kialakítását céloztuk meg.

A történeti földrajz mellett az intézet másik meghatározó oktatási- kutatási programjává a turizmus vált, amely elsősorban a turizmus és a vidékfejlesztés kapcsolatrendszerének a feltárását jelentette. A Földrajz BSc alapszakos hallgatónk a tanári szakirány (specializáció) mellett az idegenforgalmi szakirányt is választhatták az osztatlan tanárképzés (4+1 év) országos bevezetéséig. Az idegenforgalmi szakirány oktatási-képzési vezetője és avatott szakértője Hanusz Árpád egyetemi tanár, a turizmológia művelője, aki évtizedek óta foglalkozik a hazai, elsősorban Északkelet-Magyarország (pl. Nyírség, Felső-Tisza-vidék, Zempléni-hegység stb.) és a Kárpátalja-régió turizmusának földrajzi alapjaival, közgazdasági és infrastrukturális feltételeivel. Irányításával az intézet fiatal oktatói a turisztikai helyzetelemzéseken kívül az észak-alföldi kistájak (vagy egyes települések) idegenforgalmi fejlesztési tervét is kimunkálták. Hanusz Árpád 2005-től a turizmus elméleti és gyakorlati szakembereinek közreműködésével konferenciákat rendez és az elhangzott előadások anyagát megjelenteti. Irányításával eddig nyolc kötet, összesen 1342 oldal terjedelemben látott napvilágot.

A turizmus országosan megnövekedett elméleti-gyakorlati szakemberigényének kielégítésére az új szerkezetű – 1/2006. (II. 17.) OM rendelettel kiadott – Országos Képzési Jegyzék (OKJ) 2006. április 1-jén lépett hatályba, majd 2007-ben a 10/2007. (II. 27.) SZMM rendelettel módosításra került. Ekkor indította be önállóan a Turizmus és Földrajztudományi Intézet a felsőfokú idegenforgalmi szakmenedzser képzést, amely OKJ-s bizonyítványt adva segített hallgatónk a munkaerőpiacon történő elhelyezkedésben. Ez a képzési forma a Felsőoktatási Szakképzés (FOSZK) beindításával 2012-ben – az országos tendenciáknak megfelelően – átkerült a Gazdálkodási Karhoz. A turisztikai képzés magasabb szintre emelése 2012-ben valósult meg, ekkor a Gazdálkodástudományi Intézettel közösen kidolgoztuk, akkreditáltattuk és 2012 szeptemberében beindítottuk a Turizmus-vendéglátás BA képzést. A felkészítő munkánk akkor vált volna igazán sikeressé, ha az eredeti elképzelésünk megvalósul és a hallgatók gyakorlati oktatását a kialakított tanszállóban, tankonyhán, tanéletteremben és tanirodán nem demó üzemmódban, hanem élesben tudták volna gyakorolni. Tény, hogy a kezdeti magas hallgatói létszámadatok folyamatosan csökkentek, megtorpanást okozott e szaknak a Nyíregyházi Főiskolán az országosan központosított elrendelt magas felvételi pontszámok (428 pont) érvényesítése. Az idegenforgalmi képzésünk elismertségét jelzi, hogy végzett hallgatóink (Földrajz BSc turisztikai szakirány, Turizmus-vendéglátás BA) több mint fele évek óta felvételt

nyer Turizmus MA képzésre, a Debreceni Egyetemtől a Pécsi Tudományegyetemen át a budapesti egyetemekig. A Turizmus és Földrajztudományi Intézet turizmust segítő tevékenysége kisugárzott nemcsak a régióra, hanem a határon túlra és más régiókra is.

A turizmus oktatás és kutatás megerősödése nem jelentett törést a történeti földrajzi kutatásokban. Frisnyák Sándor professor emeritusként – más intézményekkel és tudományos testületekkel együttműködve – tizenhárom egymást követő évben tájföldrajzi konferenciákat rendezett és ezek előadásait önálló kötetekben adta közre. E tájkonferencia-sorozat egyik fontos célkitűzése, hogy az egyes tájegységeket kutató tudósokat eredményeik kölcsönös megismertetése érdekében összehozza. A tájföldrajzi konferenciákon – érthető módon – az előadások többségét Szerencs város és környéke, valamint a Zempléni-hegység természet- és társadalom-földrajzi kutatásainak ismertetése jelentette, de egyre nagyobb számban jelentkeztek előadók más tudományterületeknek a régióhoz kötődő kutatási eredményeivel is. A geográfus szakma érdeklődését és javaslatát figyelembe véve az elmúlt években a Kárpát-medence teljes területére kiterjesztették e konferenciák témaköreit.

A Kárpát-medence történeti földrajza témaköréből a szomszédos országokban is tartottunk konferencia-, tanártovábbképző és tanfolyam-előadásokat (pl. Kassa, Királyhelmece, Rozsnyó, Beregszász, Ungvár, Csíkszereda, Déva, Nagybánya, Magyarakanizsa, Szabadka, Zenta stb.).

A történeti földrajzi kutatóműhelyünk eredményeinek köszönhető, hogy az MTA Társadalomföldrajzi Tudományos Bizottság 2015-ben megalakult Történeti Földrajzi Albizottságának intézetünk a központja, és itt szerkesztjük közös folyóiratunkat, a *Történeti Földrajzi Közleményeket*. Az elmúlt évtizedek történeti földrajzi kutatásainak kézzel fogható eredménye, hogy az 1980-as évektől kezdődően megjelent – geográfus szerzőktől származó – 32 történeti földrajzi tárgyú könyv 75%-a (a 8327 oldalnyi összes terjedelem 75,8%-a), a nyíregyházi kutatóhely alkotó és tudományszervező tevékenységéhez kapcsolódik. A tudományos műhely kisugárzását jelzi az is, hogy a rendszerváltozás óta minden egyetemen, főiskolán és akadémiai földrajzi kutatóintézetben foglalkoznak hazánk történeti geográfiájával.

III. Aföldrajzoktatás helyzete és lehetőségei a Nyíregyházi Egyetemen

Az 1962-ben alapított Nyíregyházi Főiskola (2016-tól *egyetem*) napjainkban is régiónk egyik legjelentősebb felsőoktatási intézménye és tudásközpontja, értelmiségi szakemberképző, tudományos kutató és tudományszervező tevékenysége meghatározó. A Nyíregyházi Egyetem Turizmus és Földrajztudományi Intézetének szerepe mind a földrajztanár-képzés, mind a geográfiai kutatások eredményeit tekintve figyelemre méltó, az egyetem szellemi építkezésében, feladat-teljesítésében és kisugárzó hatásában is fontos tényező.

A Turizmus és Földrajztudományi Intézetben folyó geográfiai és turisztikai oktatás célja változatlan: olyan geográfusok, valamint turisztikai szakemberek képzése, akik korszerű természettudományos szemléletmódjuk, turisztikai alapismeretük, valamint idegen nyelvtudásuk birtokában képesek a szakterületükön önálló ismeretszerzésre és végzésük után önálló feladatmegoldásra munkahelyükön. Az intézeti oktatók egyik alapvető tevékenysége napjainkban is a földrajztanárképzés és ezzel összefüggő oktatás-fejlesztő tevékenység, amelynek megújuló kereteihez alkalmazkodva végezzük feladatainkat.

A földrajz- és turizmusoktatás lehetőségei napjainkra kiszélesedtek, a felvételt nyert hallgatók számától függően 2016-ban az alábbi szakokat állt módunkban, nappali képzési formában indítani:

- Földrajz BSc – idegenforgalmi specializáció
- Földrajz BSc – terület- és településfejlesztő specializáció
- Turizmus-vendéglátás BSc
- Turizmus-vendéglátás FOSZK
- Osztatlan tanár szak (4+1 év) nyolc szakkal párosítva (földrajz-angol, - magyar, - történelem, - rajz, -biológia, -természetismeret, - matematika, - testnevelés)
- Földrajz MSc öt féléves tanár szak.

E feladatok mellett cél és követelmény régióink terület- és település-fejlesztését szolgáló természet- és társadalomföldrajzi tudományos kutatások elmélyítése. Az elmúlt évtizedekben megkezdett kistérségi és települési szintű turisztikai vagy komplex területfejlesztési koncepciók kidolgozását tovább kell folytatni és aktívabban be kell kapcsolódnunk a társadalmi, gazdasági folyamatok elemzésébe is. A Turizmus és Földrajztudományi Intézet felismerte a terület- és településfejlesztés lokális jelentőségét, fontosságát és szoros kapcsolatát a földrajztudománnyal, ezért úgy döntött, hogy beemeli képzési struktúrájába a terület- és településfejlesztés ismeretanyagát. Ennek első lépése a terület- és településfejlesztő specializáció elindítása volt a földrajz alapképzésen belül 2014 szeptemberében, amit 2015 tavaszán a település- és terület fejlesztési menedzsment szakirányú továbbképzési szak indításának terve, illetve ennek realizálása 2016 szeptemberétől levelező képzési formában következett be.

A terület- és településfejlesztő szakirány/specializáció az intézetünkben már működő turizmus szakirányhoz jól hozzáilleszthető, e két szakterület mind oktatási, mind kutatási szempontból jól kiegészíti egymást. A szakosodás a földrajz BSc alapszakon nappali és levelező tagozaton egyaránt az első év sikeres elvégzése után történik. A hallgatók ekkor döntenek el, hogy a két szakirány (idegenforgalmi, területfejlesztő) közül melyikre szakosodnak. A szakirány képzési terve azonban nem csak elméleti kurzusok látogatásából, hanem szakmai gyakorlatokon való részvételből, illetve szakmai gyakorlati képzésből is áll. A terület- és településfejlesztés jó kapcsolódási pontot nyújt más intézetek oktatási, kutatási tevékenységéhez, így fűzve szorosabbra az egyetem intézetei közötti munkát. A szaktárgyak oktatásában a Turizmus- és Földrajztudományi Intézet és a Gazdálkodástudományi Intézet oktatói vesznek részt. Végül, de nem utolsósorban a terület- és településfejlesztés a szakmai élet, illetve a helyi és megyei önkormányzat felé is kapcsolódási pont lehet, hiszen a város és a megye fejlesztése elképzelhetetlen megfelelő képzettségű és felkészültségű szakemberek nélkül.

Az alapképzés befejezését követően a hallgatók jó eséllyel pályázhatnak a Debreceni Egyetem térségfejlesztő MSc szakjára való bejutásra, melynek köszönhetően a két intézmény ki tudja egészíteni egymás képzési lehetőségeit. Mindazonáltal azok a hallgatók is jól érvényesülhetnek a munkaerőpiacon, akik az alapképzés elvégzése után nem folytatják tanulmányaikat, hiszen a szakmai gyakorlatok révén használható tudásra tesznek szert, illetve egy részük – építve a megszerzett tapasztalatokra – akár a korábbi gyakorlólhelyén is el tud helyezkedni. Mivel ilyen típusú képzés eddig még nem indult Nyíregyházán, ezért intézetünk e szakirány elindításával hiánypótló lépést tett.

Az intézetben a hisztogeográfia tudományelméleti és módszertani kérdéseivel, a turizmus, az ágazati és a regionális földrajz művelésével továbbra is foglalkozunk, az eredményeket beépítve a földrajzoktatás folyamatába. Az ágazati és a regionális történeti földrajzi munkáink általában mikro-, mezo- és makro-térségekkel foglalkoznak, többnyire időkeresztmetszetekre, ritkábban teljes fejlődésfolyamatra vonatkozóan. A turizmus területfejlesztő hatásának gyakorlati tapasztalatai alapján készült turisztikai kötetek jelentősen hozzájárulnak a megyei idegenforgalom fejlődéséhez, és észrevehetően hasznosulnak a megye gazdasági életében, különösen a Szatmár-Beregi síkság falvaiban és kisvárosaiban.

Az intézet tevékenységében az elődeink és múltunk megbecsülése fontos szerepet kap, s összekapcsolódik kortársaink tiszteletével, eredményeinek számontartásával és továbbörökítésével. A pályatársainkról írt életmű-méltatások mellett szaktudományunk jeles művelőinek munkásságát a Kókai Sándor által 2003-ban alapított és szerkesztett *Tudomány- és oktatástörténeti tanulmányok* című intézeti periodikában jelentetjük meg. A tudomány- és oktatástörténet művelése nem jelent külön kutatás-programot, természetesen kapcsolódik az általunk művelt részdiszciplínákhoz.

A félszázados tevékenységünk legfőbb eredményének a tanárképző munkánkat tartjuk, mely az utóbbi másfél évtizedben kiegészült az idegenforgalmi szakemberképzéssel, illetve a terület- és településfejlesztéssel. Az 1968-tól 2015-ig megjelenő főiskolai évkönyvek adatösszesítése szerint a tanszéken/intézetben több mint 3000 hallgató szerzett általános iskolai

földrajztanári oklevelet. A végzős tanárok 2/3-a nappali, 1/3-a levelező tagozaton folytatta tanulmányait. Tanítványaink döntő hányada a legszebb és egyben a legnehezebb feladatot, az általános iskolai tanári munkát vállalta.

A múlt eredményeire alapozva reméljük, hogy a Nyíregyházi Egyetem Turizmus és Földrajz-tudományi Intézete jelenlegi lendületét, energiáját megtartva és növelve, a folytonosságot és a mindenkor szükséges változtatásokat vállalva, a jövőben is sikeresen szolgálja a magyar oktatásügyet, népünk szellemi gazdagodását, nemzetstratégiai céljaink megvalósítását.

FELHASZNÁLT IRODALOM

- A Nyíregyházi Főiskola Turizmus és Földrajztudományi Intézetének Földrajz BSc tanterve, Nyíregyháza, 2005.
- A Nyíregyházi Főiskola Turizmus és Földrajztudományi Intézetének Földrajz BSc idegenforgalom, ill. terület- és településfejlesztő koordinátor szakirányának tantervei, Nyíregyháza, 2005, 2014.
- A Nyíregyházi Főiskola Turizmus és Földrajztudományi Intézetének település- és területfejlesztési menedzsment szakirányú továbbképzés tanterve, Nyíregyháza, 2015.
- FRISNYÁK Sándor 2015 A nyíregyházi földrajztanárképzés öt évtizede, 1964-2014. Szabolcs-Szatmár-Beregi Szemle 50. évf. 2. pp. 28-36.
- FRISNYÁK Sándor 2015 Geográfus életrajzok. Adalékok a magyar földrajztudomány történetéhez. Nyíregyházi Főiskola Turizmus és Földrajztudományi Intézet, Nyíregyháza, 160 p.
- FRISNYÁK Sándor – KÓKAI Sándor 2015 A honi történeti földrajz negyedszázados eredményei, 1989-2014. In *Pap N.* szerk. Geopolitikai gondolkodás a magyar földrajzban (1989-2014). Publikon Kiadó, Budapest, pp.9-23.
- HANUSZ Árpád 2016 A turisztikai szakemberképzés eredményei, 1972-2014. In *Kókai S.* szerk. A nyíregyházi földrajztanárképzés öt évtizede (1964-2014). Nyíregyháza, pp. 19-25.
- HORVÁTH Gergely 2015 50 éves a Nyíregyházi Főiskola Földrajz Tanszéke és a nyíregyházi földrajztanárképzés. Földrajzi Közlemények 139. évf. 3. sz. pp. 240-242.
- HORVÁTH Gergely 2016 Tudományos konferenciák. In *Kókai S.* szerk. A nyíregyházi földrajztanárképzés öt évtizede (1964-2014). Nyíregyháza, pp. 133-162.
- KÓKAI Sándor 2016 A tanárjelöltek felkészítése a hely- (hon-) ismereti földrajz oktatására. Adalékok a nyíregyházi földrajztanárképzés öt évtizedes történetéhez. *Honismeret*, 44. évf. 2. pp. 32-33.
- KÓKAI Sándor 2016 Megalakult az MTA Társadalomföldrajzi Tudományos Bizottság Történeti Földrajzi Albizottsága. Történeti Földrajzi Közlemények, 4. évf. 1. pp. 184-188.
- KÓKAI Sándor szerk. 2016 A nyíregyházi földrajztanárképzés öt évtizede (1964-2014). Nyíregyházi Egyetem Turizmus és Földrajztudományi Intézete, Nyíregyháza, 175 p.
- NAGY Miklós Mihály 2015 Megalakult az MTA Történeti Földrajzi Albizottsága. Földrajzi Közlemények 139. évf. 4. sz. pp.335-336.
- TÖMÖRI Mihály –TÓKÉS Tibor 2016 A Turizmus és Földrajztudományi Intézet eredményei a terület- és településfejlesztés terén. In *Kókai S.* szerk. A nyíregyházi földrajztanárképzés öt évtizede (1964-2014). Nyíregyháza, pp. 125-132.

*Frisnyák Sándor, Nyíregyháza – Isaszeg,
Kókai Sándor, Nyíregyháza*

Térinformatikai konferencia és szakkiállítás a Debreceni Egyetemen 2016. május 26–27-én

Az elmélet és a gyakorlat találkozása alcímű Térinformatikai konferencia és szakkiállítás ebben az évben hetedik alkalommal került megrendezésre Debrecenben. A konferencia szervezői a Debreceni Egyetem Földtudományi Intézete, az MTA Földrajzi Tudományos Bizottság Geoinformatikai Albizottsága, az MTA DAB Földtudományi Bizottsága, a HUNAGI és az eKÖZIG ZRT.

Megállapíthatjuk, hogy a konferencia iránti érdeklődés évről évre fokozatosan növekszik. Az első konferencián 110 regisztrált résztvevő volt, ebben az évben az ország különböző felsőfokú intézményeiből, térinformatikával foglalkozó munkahelyeiről regisztráltak száma meghaladta a 200-at. Az esemény fontos résztvevőinek tekintettük a szakkiállítókat, akik a legújabb műszereket, illetve a munkahelyeiken előállított térinformatikai témájú alkalmazásokat, továbbá a szoftverek újabb verzióit mutatták be. Ebben az évben az egyetem Díszudvarán nyolc kiállító mutatkozott be, illetve szakmai konzultációk voltak a konferencia résztvevőivel.

A megnyitó plenáris ülésen a résztvevőket Dr. CSERNOCH László professzor, a Debreceni Egyetem rektorhelyettese, Dr. DOBI Csaba a Hajdú-Bihar Megyei Önkormányzat jegyzője és Dr. LÓKI József professzor, a Szervező Bizottság elnöke köszöntötte. Az üdvözlő személyek hangsúlyozták a térinformatikai kutatások és alkalmazások jelentőségét, továbbá azt is, hogy a következőekben is szívesen látnának hasonló konferenciát Debrecenben. Az üdvözlések után a plenáris ülésen HAJZER Károly a BM Informatikai helyettes államtitkára, CSERI József a Nemzeti Kataszteri Program Nonprofit Kft. igazgatója, Dr. MÁRKUS Béla a Nyugat-magyarországi Egyetem professzora, BARKÓCZI Zsolt a HUNAGI elnöke és CSÖRGITS Péter a GEODÉZIA ZRT. főmérnöke tartottak előadásokat.

A konferencia szakmai programja a megnyitó után, 15 (magyar és angol nyelvű) szekcióülésből, 2 poszter szekcióból, fórumból és szakkiállításból tevődött össze. Ebben az évben a konferencia keretében tartották a GI-N2K – GIS&T Body of Knowledge v2.eu. záró rendezvényét Dr. Márkus Béla professzor vezetésével. A kétnapos program első estéjén a konferencia résztvevői baráti találkozón vettek részt. A konferencián készült képek a konferencia honlapján megtekinthetők, illetve letölthetők.

A tizenöt szekcióban közel 91 előadás hangzott el, amelyek a térinformatika legújabb eredményeivel és gyakorlati alkalmazásaival foglalkoztak. A 2 poszter szekcióban 22 poszteren a kutatás/alkalmazás bemutatására került sor. Külön ki kell emelni a hallgatók (PhD, MSc) aktív részvételét, akik a megtartott előadásokon és a bemutatott posztereken ismertették eredményeiket. A konferencián elhangzott előadások és poszterek ismertetői lektorált kötetben jelentek meg, amelyet a konferencia regisztrált résztvevői átvehettek, de a téma, illetve a konferencia iránt érdeklődők a teljes kötetet a konferencia honlapjáról is letölthetik.

A konferencia honlapjának a címe: <http://geogis.detek.unideb.hu/Tkonferencia/2016/>

A konferenciátértékelés és fórum zárta, ahol a megjelent résztvevők egyrészt biztatták a szervezőket a jövő évi konferencia szervezésére, másrészt ajánlásokat fogalmaztak meg, illetve fogadtak el.

A szervezők abban a reményben fognak hozzá a 2017. évi májusi térinformatikai konferencia szervezéséhez, hogy a különböző szakterületek mellett a geográfus kollégák még nagyobb számban vesznek részt előadásokkal, poszterekkel és ezzel is a földtudományok hírnevét növelik. A következő konferenciára szeretettel várjuk a különböző szakterületek térinformatikusait és a térinformatika iránt érdeklődő szakembereket is.

Dr. Lóki József,
a konferencia Szervező Bizottságának elnöke,
Debrecen

Beszámoló a VIII. Magyar Földrajzi Konferenciáról

Az Eszterházy Károly Egyetem egyik első nagy tudományos eseménye volt a *Magyar Földrajzi Napok 2016* című rendezvény, amely 2016. augusztus 25-27. között került megrendezésre Egerben, a Líceum patinás épületében. Első alkalommal, hagyományteremtő szándékkal szervezte meg az Eszterházy Károly Egyetem, a Magyar Földrajzi Társaság és az Agria Geográfia Alapítvány.

A rendezvény keretében három konferencia, a VIII. Magyar Földrajzi Konferencia, a XVI. Geográfus Doktoranduszok Országos Konferenciája és az Oktatás-módszertani és Földrajztanári Konferencia összesen 26 szekcióján, péntek délután a Magyar Földrajzi Társaság éves közgyűlésén, valamint szombaton egy bükki szakmai tanulmányúton, terepbejáráson vehetett részt a több mint 220 regisztráló.

A két évente megrendezésre kerülő Magyar Földrajzi Konferencia már másfél évtizede a magyar geográfusok legnagyobb tudományos fóruma. A VIII. Magyar Földrajzi Konferencia célja a természet- és társadalomföldrajz legújabb kutatási eredményeinek bemutatása, a hazai és határon túli magyar szakmai műhelyek tudományos tevékenységének megismerése és ezáltal a jövőbeli együttműködés lehetőségének megteremtése volt.

A konferencia első napjának délelőttjén, az ünnepélyes megnyitó beszédek után három plenáris előadás hangzott el. LÓCZY Dénes (Pécsi Tudományegyetem) tájföldrajzi témájú előadását BENEDEK Józsefnek (Babeş–Bolyai Tudományegyetem) az EU kohéziós politikájával foglalkozó előadása követte, majd MEZŐSI Gábor (Szegedi Tudományegyetem) osztotta meg gondolatait a hallgatósággal „A földrajzi felsőoktatás állapotáról és fejlesztésének javasolt irányairól”.

Délután 10 szekció (Talajtan, Vízföldrajz, Tájföldrajz, Népeségföldrajz, Társadalomföldrajzi változások a posztszovjet térségben, Egészségföldrajz, Történeti és politikai földrajz, Közigazgatási földrajz és szociálgeográfia, Megújuló energiák, Potenciálok és korlátok – a gazdasági szerkezetváltás dilemmái az európai perifériákon) hetven prezentációja, valamint a Poszterszekció 13 posztere segítségével mutatták be a kollégák legújabb kutatási eredményeiket.

A második nap kilenc szekciója (Földtan és negyedidőszak, Geomorfológia, Térképészet – Geoinformatika, Éghajlat – időjárás, Népeségföldrajz – migráció, Településföldrajz, Gazdaságföldrajz, Turizmusföldrajz, Terület-, település- és vidékfejlesztés) közül érdemes kiemelni az utóbbit, amelynek szervezésével, programjának összeállításával a rendezők fő célkitűzése a gyakorlati tapasztalatok és a tudományos kutatások összekapcsolása, a településvezetők, szakemberek és kutatók közös fórumának biztosítása volt.

Összegzésként megállapítható, hogy a VIII. Magyar Földrajzi Konferencia elérte céljait, a helyszíni vélemények szerint a résztvevők igen hasznosnak és sikeresnek ítélték a rendezvényt. A szekcióelnökök összefoglalói alapján az elhangzott előadások jellemzően magas színvonalúak, gondolatébresztők voltak, jól reprezentálták a hazai földrajzi és társtudományi kutatások széles

spektrumát. Különösen öröndetes, hogy a szekcióelnök többsége az előadásokat követő élénk tudományos-szakmai vitákról, hozzászólásokról is beszámolhatott.

A konferencia honlapján (<http://foldrajznapok.hu/konferenciak/viii-magyar-foldrajzi-konferencia>) megtalálható a rendezvény absztraktkötete, 2016. december közepétől pedig már a konferenciakötet cikkei is tanulmányozhatók lesznek.

Tóth Antal, Eger

**XVIII-ik Székelyföldi Geológus Találkozó
Kovászna
2016. október 27–30.**

Ezúton szeretnénk értesíteni, hogy 2016. október 28-30-án Kovásznán kerül megrendezésre a XVIII. Székelyföldi Geológus Találkozó. Korábban Sepsiszentgyörgy, Csíkszereda, Székelyudvarhely, Barót, Gyergyószentmiklós, Marosvásárhely, Kézdivásárhely, Várfalva és Székelykeresztúr adott otthont ennek a szakmai, baráti rendezvénynek. Maradva a több éve elhatározott vándor-jelleg mellett, első alkalommal hívunk mindenkit Kovásznára.

A Találkozó a korábbi rendezvények hagyományait őrizve a következő célokat tűzte ki:

- fórumot teremteni a székelyföldi és az innen elszármazott, illetve a magyarországi és más államokbeli magyar (és sem csak) szakembereknek a találkozásra és tapasztalatcserére;
- lehetőséget kínálni a Székelyföld geológiájával foglalkozó szakembereknek munkásságuk bemutatására;
- alkalmat adni a fiatal, kezdő szaktársainknak a bemutatkozásra, ismerkedésre;
- előmozdítani a kapcsolatépítést kutatócsoportok, szakterületek (pld. közép- és általános iskolákban földrajzot oktató pedagógusok) között.

A Találkozó előzetes programja:

- 2016. október 27, csütörtök: regisztráció;
- 2016. október 28, péntek: szakmai kirándulás;
- 2016. október 29, szombat: előadások;
- 2016. október 30, vasárnap: hazautazás.

A Találkozó ajánlott témaköre:
víz, só, tektonika

A Találkozó lebonyolítója:
Sikló Egyesület, Sepsiszentgyörgy

Kapcsolattartó, elérhetőségek:

Papucs András: mobil: +40740094736; e-mail: elojegyzes-szgt2016@yahoo.com
Barabás Emese: mobil: +4 0766408106

Tudományos és oktatási események

Itthon

2016. október 13. **GDI Esri Magyarország felhasználói konferencia 2016.** Budapest
Információ: marketing@dgiesri.hu

2017. május 5. **Biztonság és tudomány. Környezeti kockázatok és rizikók.** Budapest, Wesley János Lelkész-képző Főiskola
Információ: porto_franco@latinmail.com

Határon túl

2016. október 27-30. **XVIII. Székelyföldi Geológus Találkozó.** Kovászna, Románia
Információ: elpjegyzes-szgt2016@yahoo.com

Külföldön

2016. október 10-11. **Climate Change 2016.** London, Egyesült Királyság
https://www.chathamhouse.org/conferences/climate-change-2016?utm_source=conference-alerts&utm_medium=website-listing&utm_campaign=listing

2016. október 11-12. **The 6th International Symposium on Earth Hazard and Disaster Mitigation.** Bandung, Indonézia
<http://isedm-itb.org/>

2016. október 11-12. **Third European SCGIS Conference. Geoinformation Technologies for Natural and Cultural Heritage Conservation.** Szófia, Bulgária
<http://conf2016.scgisbg.org/conf2016/>

2016. december 20-21. **4th MacroTrend: Conference on Applied Science: Paris 2016.** Párizs, Franciaország
<http://www.macroconference.com/paris-mcas.html>

2017. május 4-5. **II. International City Planning and Urban Design Conference on Cities and City Plans: The Past and the Future.** Isztambul, Törökország
<http://www.dakamconferences.org/#!cpud/avqax>

2017. május 26-27. **Seventh International Conference on the Constructed Environment.** Krakkó, Lengyelország
<http://constructedenvironment.com/2017-conference>

2017. június 27-29. **9th Conference on Sustainable Development & Planning.** Bristol, Anglia
<http://www.wessex.ac.uk/conferences/2017/sustainable-development-and-planning-2017>

2017. július 6-9. **The European Conference on Sustainability, Energy & the Environment 2017.** Brighton, Anglia
<http://iafor.org/conferences/ecsee2017/>

2017. július 18-20. **9th International Conference on Sustainable Resources Management**, Prága, Csehország

<http://www.wessex.ac.uk/conferences/2017/water-resources-management-2017>

2017. augusztus 20-21. **CUSP 2017 : 19th International Conference on Urban Studies and Planning**, London, Nagy-Britannia

<https://www.waset.org/conference/2017/08/london/ICUSP>

2017. szeptember 2-9. **Annual Conference of International Association for Mathematical Geosciences**, Perth, Ausztrália

<http://iamg2017.com/>

2017. szeptember 4-6. **EUGEO 2017 Congress**, Brüsszel, Belgium

<http://www.eugeo.eu/news.html>

2018. augusztus 6-7. **CUSP 2018: 20th International Conference on Urban Studies and Planning**, Vancouver, Kanada

<https://www.waset.org/conference/2018/08/vancouver/ICUSP>

IMPRESSZUM

KIADJA A SZEGEDI TUDOMÁNYEGYETEM
TERMÉSZETI FÖLDRAJZI ÉS GEOINFORMATIKAI TANSZÉKE

TANSZÉKVEZETŐ: DR. MEZŐSI GÁBOR

6722 SZEGED, EGYETEM UTCA 2-6

TEL: 0662-544156; FAX: 0662-544158

geography.hu/hirlevel

FELELŐS KIADÓ: DR. GÉCZI RÓBERT

E-mail: robi@earth.geo.u-szeged.hu

HU ISSN 2064-9800